

О. М. Холод, д-р філол. наук
Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника, Івано-Франківськ

ЕПІСТЕМНИЙ ХАРАКТЕР ІНТЕРПРЕТАЦІЇ СМИСЛІВ "БАЙКИ ПРО КОЗЕНЯ ТА ВОВКА-СОПІЛКАРЯ" Г. СКОВОРОДИ

Метою дослідження стала ідентифікація ознак епістемного характеру інтерпретації смислів "Байки про козеня та вовка-сопілкаря" Г. Сковороди студентами-гуманітаріями віком від 17 до 39 років, що навчаються в одному з вишів м. Івано-Франківськ.

Методами дослідження було обрано холізм, гіпотетико-дедуктивний метод, аналіз, синтез, класифікацію, експеримент, спостереження, кількісно-якісний аналіз. Методика передбачала пропозицію 25-ти досліджуваним віком від 17 до 39 років, які навчаються за гуманітарною спеціальністю, прочитати текст "Байки про козеня та вовка-сопілкаря" Г. Сковороди, після чого досліджуваних попросили заповнити таблицю із соціометричними даними й виконати таке завдання: "Прочитайте текст, що подано далі. Запишіть свою відповідь на запитання: "Як ви розумієте зміст прочитаного тексту?".

За результатами дослідження були сформульовані загальні висновки: ознаки епістемати чітко експлікувалися в усіх реакціях за чотирма критеріями аналізу інтерпретацій смислів "Байки про козеня та вовка-сопілкаря" Г. Сковороди.

Ключові слова: епістема, байка, Г. Сковорода, досліджувані, ознаки.

Вступ. Досліджувана проблема полягає в тому, що смисли, які вкладав Г.С. Сковорода в "Байку про козеня та вовка-сопілкаря", із часом змінюються з огляду на епістемати як системи знань певної історичної епохи. Нас зацікавила різниця між тими смислами, які автор запропонував наприкінці згаданої байки, і тими смислами, які надали своїм інтерпретаціям студенти віком від 17 до 39 років, що навчаються за гуманітарною спеціальністю в одному з вишів Івано-Франківська.

Означену проблему не вивчали наші сучасники, тому вважатимемо її актуальною. Разом із тим, байкарська творчість Г. Сковороди досліджувалася неодноразово, що й наштовхнуло

нас на здійснення оригінального аналізу. Далі ми здійснюємо стислий опис результатів тих праць, які тим або іншим чином дотичні до аналізу згаданої нами проблеми.

Про те, що байки Г. Сковороди відрізнялися оригінальністю, зазначає Я. В. Копаницька, при цьому підкреслюючи різницю між морально-етичними смислами Г. Сковороди й Езопа: "Оригінальним у байках Сковороди можна вважати те, що їм, на відміну від творів Езопа, властива морально-етична проблематика" [4]. Необхідно зазначити, що езопівські тексти байок також мали морально-етичні смисли, але які не завжди (частіше) не мали чіткої експлікації. Оскільки сам Г. Сковорода вважав байки творами з глибоким смислом, він зауважував: "Байка тоді нікчемна та баб'яча, коли в простому та чудному лушпинні своєму не ховає зерна істини" [5]. До того ж, Г. Сковорода вважав байку "мудрою ігрушкою, яка приховує в собі внутрішню силу" [3]. На нашу думку, "внутрішньою силою", про яку пише Г. Сковорода, правомірно вважати ті смисли морально-етичного вектору, які пропонував автор наприкінці кожного тексту байок. Саме такі ремінісценції мають дидактичне навантаження й для сучасних читачів, які сприймають смисли байок з урахуванням епістемних характеристик своєї картини світу. Як відомо, епістема формується як "світоглядна настанова, самий спосіб світобачення в кожному історичну епоху" [1].

Об'єктом дослідження ми обрали інтерпретації смислів "Байки про козеня та вовка-сопілкаря" Г. Сковороди студентами-гуманітаріями віком від 17 до 39 років. *Предметом* нашого аналізу став епістемний характер згаданих інтерпретацій.

Мету дослідження ми сформулювали таким чином: ідентифікувати ознаки епістемного характеру інтерпретації смислів "Байки про козеня та вовка-сопілкаря" Г. Сковороди студентами-гуманітаріями віком від 17 до 20 років, що навчаються в одному з вишів м. Івано-Франківськ.

Отже, *гіпотезою* дослідження стало припущення про те, що інтерпретація смислів "Байки про козеня та вовка-сопілкаря" Г. Сковороди студентами-гуманітаріями віком від 17 до 39 років, які навчаються в одному з вишів м. Івано-Франківськ, має конкретні ознаки епістемного характеру.

Методи й методика дослідження. За основу методології ми обрали холістичну концепцію Яна Смутса (Сметса), яка передбачає інтерпретацію всього, що оточує нас, як Цілого неподільного єднання фізичного й духовного в їх еволюції й постійному розвитку [7].

Серед загальнонаукових методів нашу увагу привернули *аналіз*, який дав можливість розчленувати ціле – сприйняття смислів літературного твору байки "Байки про козеня та вовка-сопілکارя" Г. Сковороди – на складові частини (групи смислів). Аналіз передбачав застосування методу *синтезу*, смисл якого в нашому дослідженні полягав у тому, щоб раніше ідентифіковані й виділені нами частини поєднати в ціле. Додатково завдяки методу *класифікації* ми згрупували смисли за їх певними ознаками й, застосовуючи метод *узагальнення*, встановили загальні властивості інтерпретованих смислів аналізованої байки. При цьому ми враховували епістемний вектор запропонованих реципієнтами інтерпретацій.

Із групи емпірико-теоретичних методів ми обрали *гіпотетико-дедуктивний метод*, який дозволив нам висунути гіпотезу та довести її вірність завдяки дедукції. *Статистичні методи* також допомогли нам визначити середні значення, що характеризували всю сукупність інтерпретованих смислів байки Г. Сковороди.

Емпіричними методами, що стали інструментами в нашому дослідженні, були *спостереження* як цілеспрямоване й організоване сприйняття смислів аналізованої байки й опис як фіксація результатів спостереження. Ми також звернулися до методу *вимірювання*, що дозволило нам порівняти отримані величини (інтерпретації реципієнтів) з еталонними показниками (авторськими смислами Г. Сковороди). Нарешті ми звернулися до методу *експерименту* як до спостереження в контрольованих умовах.

Методика нашого дослідження передбачали такі дослідницькі процедури:

1) 25-ти досліджуваним віком від 17 до 39 років, які навчаються в одному з університетів м. Івано-Франківськ за гуманітарною спеціальністю, було запропоновано прочитати текст "Байки про козеня та вовка-сопілکارя" Г. Сковороди [2]; текст був розміщений у бланку у файлі, записаному у форматі .docx (див. додаток);

посилання на файл було передано респондентам завдяки соціальній мережі "Viber";

2) після прочитання тексту байки досліджуваних попросили заповнити таблицю із соціометричними даними й виконати таке завдання: "Прочитайте текст, що подано далі. Запишіть свою відповідь на запитання: «Як ви розумієте зміст прочитаного тексту?»"; час для виконання завдання – 24 год від моменту отримання файлу; такий проміжок часу (доба) був визначений з урахуванням можливих або планових, або екстрених, або аварійних відключень електрики під час виконання завдання досліджуваними, які на час участі в експерименті мешкали в різних місцях України (Івано-Франківської та Тернопільської областей); 24-огодинний час виконання завдання експерименту також був пов'язаний із тим, що один досліджуваний знаходився у Великій Британії (Лондон) і міг виконати завдання з урахуванням різниці в часі;

3) свої відповіді-реакції досліджувані надсилали експериментатору завдяки соціальній мережі "Viber";

4) соціометричні дані досліджуваних аналізувалися з урахуванням їхніх віку, статі, виду діяльності в житті; населеного пункту й країни, у яких мешкали досліджувані на час виконання завдання; інформації про їхній улюблений колір й тими вербальними асоціаціями, із якими досліджувані пов'язували день виконання завдання;

5) вербальні реакції, які досліджувані фіксували після прочитання стимульного тексту байки, аналізувалися за такими критеріями:

- ✓ кількість реакцій, що пов'язані з експлікацією думки про улюблений колір досліджуваних;
- ✓ кількість реакцій, що пов'язані з експлікацією думки про той колір, із яким асоціювався "сьогоднішній" день (за станом на дату участі в експерименті);
- ✓ наявність у письмових відповідях респондентів ознак їхньої епістемної системи знань (апеляція до тих понять, які не притаманні періоду створення аналізованої байки);
- ✓ наявність переказу смислу байки без декларації власної думки щодо розуміння смислів байки;

- ✓ наявність аналогії між смислами байки й смислами власного життєвого досвіду;
- ✓ наявність власного тлумачення смислів байки;
- ✓ кількість "відмов" досліджуваного експлікувати власну думку.

Результати та обговорення. Інтерпретовані результати експерименту з елементами опитування були зафіксовані нами в таблицях і діаграмах, які можна знайти в міжнародному репозитарії на електронному ресурсі "Figshar" [8].

Під час аналізу отриманих за результатами експерименту даних нами було встановлено, що вербальні реакції досліджуваних мають особливості.

1. Серед 100 % (25 осіб) досліджуваних чоловіків зафіксовано 8 % (2 особи), жінок – 92 % (23 особи). 25, або 100 % досліджуваних вказали, що є студентами й виконують різні види діяльності (журналіст, філолог, фотографія, дописувач соціальної мережі "Instagram", підприсмець, кіноман, спортсмен, читач книжок тощо).

2. Віковий ценз студентів дорівнював діапазону показників від 17 до 39 років, середній вік досліджуваних – 18,5 років.

3. 15 досліджуваних, або 60 % на момент виконання експериментального завдання проживали в місті Івано-Франківськ, 8 досліджуваних, або 32 % мешкали в населених пунктах Івано-Франківської й Тернопільської областей, один досліджуваний проживав у м. Лондон (Велика Британія). Ще один досліджуваний відмовився вказувати місце свого проживання на момент виконання завдання.

4. Серед улюблених для досліджуваних восьми кольорів (жовтий, чорний, блакитний (голубий), синій, зелений, білий, фіолетовий, помаранчевий) частотним виявився чорний (32 %). Удвічі меншу (16 %) перевагу має жовтий колір у реакціях досліджуваних. Блакитний і синій – по 12 % кожний, по 4 % мають такі кольори: зелений і фіолетовий, по 8 % – помаранчевий і білий.

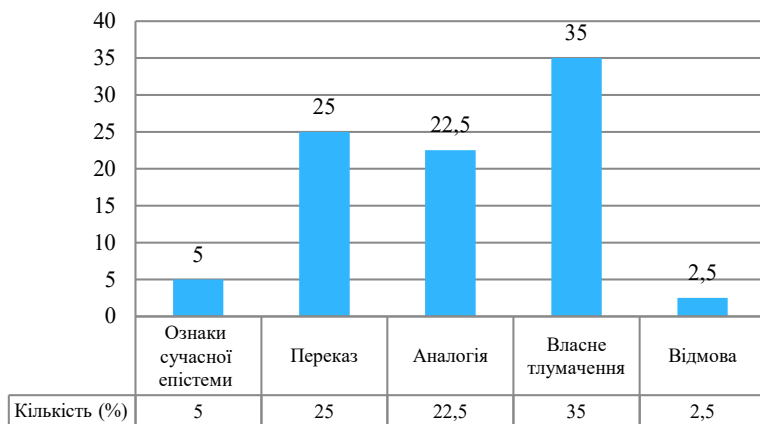
5. Тих кольорів, які асоціюються в досліджуваних із сьогоднішнім днем (2–11 жовтня 2022 року), ми нарахували 12 із такими рейтинговими показниками: жовтий і білий – по 20 % кожний, сірий – 12 %, по 8 % досліджуваних віддали переваги блакитному (голубому), зеленому, помаранчевому (оранжевому) і по 4 % – бордовому, горіховому, пурпурному, червоному й чорному (див. табл. 1).

Таблиця 1

Показники "улюблених" кольорів і тих,
із якими в досліджуваних асоціюється сьогоднішній день
(2–11 жовтня 2022 року)

№	"Улюблені" кольори		Кольори, із якими асоціюється сьогоднішній день		Динаміка зміни переваг у кольорі	
	колір	кількість %	колір	кількість %	Вектор зміни показників: "↓" – знизилася; "↑" – підвищилася; "=" – не змінилася	Кратність
1	чорний	32	чорний	4	↓	8
2	жовтий	16	жовтий	20	↑	0,8
3	блакитний (голубий)	12	блакитний (голубий)	8	↓	1,5
4	зелений	4	зелений	8	↑	2
5	сірий	0	сірий	12	–	–
6	синій	12	синій	0	–	–
7	білий	8	білий	20	↑	2,5
8	фіолетовий	4	фіолетовий	0	–	–
9	помаранчевий	8	помаранчевий (оранжевий)	8	=	0
10	червоний	0	червоний	4	–	–
11	пурпурний	0	пурпурний	4	–	–
12	горіховий	0	горіховий	4	–	–
13	бордовий	0	бордовий	4	–	–
14	відмова	4	відмова	4	=	0
15	РАЗОМ	100	РАЗОМ	100		

6. Вербальні реакції досліджуваних були аналізовані завдяки чотирьом критеріям, перерахованим раніше в розділі "Методи й методики дослідження" (див. п. 5).

Діаграма 1. Співвідношення показників реакцій досліджуваних (n = 25)

7. За критерієм "Наявність у письмових відповідях респондентів ознак їхньої епістемної системи знань" (апеляція до тих понять, які не притаманні періоду створення аналізованої байки) ми зафіксували 5 % відповідей.

8. 25 % реакцій були віднесені за критерієм "Наявність переказу смислу байки без декларації власної думки щодо розуміння смислів байки";

9. 22,5 % відповідей досліджуваних були ідентифіковані за критерієм "Наявність аналогії між смислами байки й смислами власного життєвого досвіду";

10. За критерієм "Наявність власного тлумачення смислів байки" ми відзначили 35 % відповідей учасників експерименту.

11. Виявлена кореляція між, з одного боку, динамікою зміни кольорів (був улюблений колір $\Rightarrow$ став на момент участі в експерименті) і, із другого боку, оцінкою якості вербальної реакції (за чотирма критеріями: "Епістема", "Переказ",

"Аналогія" і "Власне тлумачення"). Встановлено, що чотирьом переліченим критеріям відповідають пари динаміки зміни кольорів (див. табл. 2):

Таблиця 2

Кореляція між показниками динаміки змін кольорів і оцінкою якості вербальної реакції

№	Кольори		Наявність ("+") / відсутність ("-") кореляції	Якість вербальної реакції (за чотирма критеріями, назви яких подано в скороченому вигляді)
	Був улюблений	Став "на момент експерименту"		
1	Один колір, пастельний	Той самий, або інший пастельний	+	Епістема
2	Один діапазон кольору	Один діапазон кольору	+	Переказ
3	Світлий колір	Відтінок світлого кольору	+	Аналогія
4	Темний колір	Світлий колір	+	Власне тлумачення

Обговорення результатів дослідження. Якщо кожний третій (32 %) із числа досліджуваних зазначив, його улюбленим кольором є чорний, то в день участі в експерименті такий показник знизився у 8 разів. Такий факт ми пояснюємо зворотною тенденцією в збільшенні частотності білого кольору, який серед улюблених кольорів мав перевагу лише у 8 %, а на день виконання експериментального завдання мав показник 20 %, що у 2,5 рази більше. Вірогідно, взаємна зміна тенденцій (зменшення у 8 разів показників переваги щодо чорного, і збільшення в 2,5 рази показників переваги щодо білого кольору)

пов'язана з декількома причинами. По-перше, за дев'ять із половиною місяців широкомасштабного вторгнення Росії в Україну щоденно трансльовані в ЗМІ факти смертей українців і руйнації їхніх осель вплинули на домінанту "чорний колір" у виборі досліджуваними "улюблених" кольорів. По-друге, успіхи Збройних Сил України на фронті (за станом на 2–11 жовтня 2022 року) на день виконання завдань дослідження надихали учасників експерименту, що й зафіксовано було нами в підвищенні переваг досліджуваних щодо білого кольору. Надалі ми порівнюємо колористичні переваги досліджуваних із їхніми вербальними реакціями.

Оскільки в 5 % письмових відповідей респондентів нами було зафіксовано ознаки епістемної системи знань досліджуваних (наприклад, апеляція до тих понять, які не притаманні періоду створення аналізованої байки), можемо стверджувати неадекватність інтерпретацій смислів "Байки про козеня та вовка-сопілкаря" Г. Сковороди. Разом із тим, у 25 % зафіксованих вербальних реакціях було ідентифіковано наявність переказу смислу байки без декларації власної думки щодо розуміння смислів байки. Іншими словами, кожний четвертий досліджуваний віком від 17 до 39 років не продемонстрував здатність до ідентифікації або дидактичних смислів, які були експліковані автором байки, або не мали готовності до експлікації власних смислів, що виникли в їхній свідомості після прочитання байки.

Оскільки в 22,5 % вербальних реакцій було виявлено аналогії між смислами байки й смислами власного життєвого досвіду, можемо констатувати, що сучасні досліджувані віком від 17 до 39 років мають навички застосування логічних операцій (у даному випадку аналогії). Така сама тенденція відслідковується за результатами аналізу показників наявності у свідомості досліджуваних власного тлумачення смислів байки. Причому такі тлумачення й інтерпретації відрізнялися від тих смислів, які запропонував автор Г. Сковорода. У сумі своїй показники виявлення застосування аналогії (22,5 %) і власного тлумачення смислів байки (35 %) разом із показником наявності в письмових

відповідях респондентів ознак їхньої епістеми (системи знань певної історичної епохи, у нашому випадку – апеляції до тих понять, які не притаманні періоду створення аналізованої байки) (5 %) утворюють показник 62,5 %. Отриманий показник свідчить, на нашу думку, про те, що більша частина (майже 2/3) досліджуваних у нашому експерименті виявили ознаки епістемного характеру інтерпретації смислів "Байки про козеня та вовка-сопілкаря" Г. Сковороди.

Показники табл. 2 свідчать про те, що існує певна кореляція між показниками динаміки змін кольорів й оцінкою якості вербальної реакції. Було виявлено, що ті досліджувані, які як улюблений колір зазначали темний, а під час експерименту називали актуальним світлий колір, частіше фіксували вербальну реакцію, яка відповідала критерію 4 ("Наявність власного тлумачення смислів байки"). Ті досліджувані, які у ролі улюбленого кольору вказували світлий, а під час експерименту називали як актуальний відтінок світлого кольору, демонстрували вербальні реакції, що відповідали критерію 3 ("Наявність аналогії між смислами байки й смислами власного життєвого досвіду"). Вербальним реакціям за критерієм 2 ("Наявність переказу смислу байки без декларації власної думки щодо розуміння смислів байки") відповідали реакції вказування одного діапазону улюбленого кольору й кольору під час експерименту. Нарешті нами виявлена кореляція й між декларацією улюбленого пастельного кольору й блідого кольору під час експерименту: такі кольори відповідали критерію 1 ("Наявність у письмових відповідях респондентів ознак їхньої епістемної системи знань (апеляція до тих понять, які не притаманні періоду створення аналізованої байки)").

Зазначені кореляції свідчать, на наш погляд, про те, що простий переказ думок Г. Сковороди, які автор запропонував у "Байці про козеня та вовка-сопілкаря", притаманний тим досліджуваним, у яких трансформація переваги улюбленого кольору в актуальний (на час участі в експерименті) колір експлікувався за формулою "*Один колір → діапазон того самого кольору*". У тих досліджуваних, реакції яких ми маркували як

"Епістема", формула трансформації від улюбленого до актуального кольору мала такий вигляд "Один колір блідий → пастельні кольори". Ті досліджувані, реакції яких були марковані нами як "Аналогія", мали трансформаційну формулу "Світлий колір → відтінок світлого кольору". Ті реакції, які маркувалися нами як "Власне тлумачення", характеризувалися трансформаційною формулою "Темні кольори → світлі кольори". Таким чином, інтерпретація експлікації трансформованих формул кольорів, що переважали у свідомості досліджуваних, означає фіксацію чіткої тенденції в кореляціях. Ми тлумачимо згадану тенденцію як таку, що дає можливість діагностувати не лише ступінь експлікації епістемного характеру інтерпретації смислів "Байки про козеня та вовка-сопілкаря" Г. Сковороди досліджуваними віком від 17 до 39 років (18,4 років у середньому показнику), але й визначати рівень володіння досліджуваними згаданого віку навичками інтерпретації смислів, що спираються на чіткі базові знання носіїв мовлення, які живуть у певний історичний період.

Висновки. Нами було передбачено, що інтерпретація смислів "Байки про козеня та вовка-сопілкаря" Г. Сковороди студентами-гуманітарями віком від 17 до 39 років, які навчаються в одному з вишів м. Івано-Франківськ, має конкретні ознаки епістемного характеру. Висунута гіпотеза підтвердилася, але таке підтвердження має двоїстий, на наш погляд, смисл.

Перший смисл ми вбачаємо в тому, що ознаки епістемати чітко експлікувалися в трьох видах реакцій досліджуваних, які ми в робочому порядку назвали "Епістема", "Аналогія" і "Власне тлумачення". У четвертому виді реакцій – "Переказ" – на перший погляд не фіксуються ознаки епістемати. Коли ми деталізували аналіз четвертого виду реакцій досліджуваних, ми змушені були констатувати, що виявився *другий смисл*, суть якого полягає в тому, що навіть простий переказ, як реакція на експериментальний стимул (текст "Байки про козеня та вовка-сопілкаря" Г. Сковороди), слід розглядати в якості форми експлікації епістемати як системи знань певної історичної епохи. Виходимо на другий смисл тому, що будь-яка людина, яка живе в певний історичний період, не може жити відокремлено,

ізолювано від системи знань тієї історичної епохи, у якій вона набуває життєвий досвід. Останній пов'язаний з опануванням інформації, яку вважаємо життєвим досвідом, що й формує систему знань історичної епохи. Отже, приймаючи два викладених нами смисли підтвердження висунутої гіпотези, доходимо висновку про те, що всі чотири критерії аналізу інтерпретацій смислів "Байки про козеня та вовка-сопілкаря" Г. Сковороди досліджуваними віком від 17 до 39 років мають епістемний характер.

Здійснене дослідження є пілотним, його результати не мають бути екстрапольовані на результати інших досліджень.

У *перспективі* подальших досліджень має смисл збільшити вибірку досліджуваних до 1500–1600 осіб, що дасть можливість вважати результати такими, що мають рівень імовірності не нижче 0,99, а коефіцієнт довіри не нижче 2,58 [6: 181–182].

Вважаємо необхідним висловити *подяку* студентам одного з вишів м. Івано-Франківськ, які добровільно погодилися на участь в експерименті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексеева К. І. Епістема // Велика українська енциклопедія. Сковороди [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://vue.gov.ua/Епістема> (дата звернення: 18.12.2022)
2. Байки в українській літературі XVII–XVIII ст. (підг. тексту В. І. Кречотня). – Київ, 1963. – С. 150–178.
3. Власенко А. Особливості байок Г. Сковороди [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://sites.google.com/site/anastasiavlaskenko2017/tvorcist/osoblivostibajokgskovorodi>
4. Копаницька Я. В. Традиція і новаторство Григорія Сковороди в тлумаченні сюжетів байок // Шкільна бібліотека (макет). – 2021. – № 3. – С. 118–122.
5. Огойко А. Григорій Сковорода "Бджола та Шершень": читати текст, аналіз [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://navsi200.com/literature/hryhorij-skovoroda-bdzhola-ta-shershen/>
6. Паніото В. І., Максименко В. С., Харченко Н. М. Статистичний аналіз соціологічних даних. – Київ: Видавничий дім "КМ Академія", 2004. – С. 181–182.
7. Britannica, The Editors of Encyclopaedia. "holism". Encyclopedia Britannica, 4 Aug. 2010. URL: <https://www.britannica.com/topic/holism>. Accessed 25 December 2022.
8. Kholod, Oleksandr (2022): Appendices (dataset) for the article "The epistemic nature of the interpretation of meanings "Fables about a kid and a wolf-piper" by H. Skovoroda". figshare. Dataset. URL: <https://doi.org/10.6084/m9.figshare.21779840.v1>

REFERENCES

1. Aleksjejeva K.I. Epistema // Velyka ukrajinsjka encyklopedija [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <https://vue.gov.ua/Epistema> (data zvernennja: 18.12.2022)
2. Bajky v ukrajinsjkij literaturi XVII–XVIII st. (pidgh. tekstu V. I. Krekotnja). Kyjiv, 1963, s. 150–178.
3. Vlasenko A. Osoblyvosti bajok H. Skovorody [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <https://sites.google.com/site/anastasiavlasenko2017/tvorcist/osoblivostibajokgskovorodi>
4. Kopanycja Ja. V. Tradycja i novatorstvo Hrygoriia Skovorody v tlmachenni sjuzhetiv bajok // Shkiljna biblioteka (maket), # 3, 2021, s. 118–122.
5. Oghojko A. Hryhorii Skovoroda "Bdzhola ta Shershenj": chytaty tekst, analiz [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <https://navsi200.com/literaturne/hryhorij-skovoroda-bdzhola-ta-shershenj/>
6. Panioto V.I., Maksymenko V.S. Kharchenko N.M. Statystychnyj analiz sociologichnykh danykh. Kyjiv: Vydavnychyj dim "KM Akademija", 2004, s. 181–182.
7. Britannica, The Editors of Encyclopaedia. "holism". Encyclopedia Britannica, 4 Aug. 2010. URL: <https://www.britannica.com/topic/holism>. Accessed 25 December 2022.
8. Kholod, Oleksandr (2022): Appendices (dataset) for the article "The epistemic nature of the interpretation of meanings "Fables about a kid and a wolf-piper" by H. Skovoroda". figshare. Dataset. <https://doi.org/10.6084/m9.figshare.21779840.v1>. URL: <https://doi.org/10.6084/m9.figshare.21779840.v1>

Стаття надійшла до редколегії 05.12.22

ДОДАТКИ

Бланк експерименту з елементами опитування.

Шановні учасники дослідження, впишіть у колонку 3 таблиці свої відповіді на запитання*:

№	Запитання	Відповідь
1	Ваш вік (повних років)	
2	Ваша стать (чол., жін.)	
3	Вид діяльності (чим займаєтеся в житті)	
4	Населений пункт, у якому ви зараз живете	
5	Яким є ваш улюблений колір	
6	Із яким кольором ви асоціюєте сьогоднішній день	

*– відповіді на запитання є соціометричними даними досліджуваних і не призначені для розголошення.

Інструкція досліджуванім:

"Прочитайте текст, що подано далі. Запишіть свою відповідь на запитання: "Як ви розумієте зміст прочитаного тексту?"

Григорій Сковорода

БАЙКА ПРО КОЗЕНЯ ТА ВОВКА-СОПІЛКАРЯ

*Джерело: Байки в українській літературі XVII–XVIII ст.
(нідг. текст у В. І. Кречотня). Київ, 1963, с. 150–178.*

Коли маленьке Козеня випадково відбилосся від своєї отари, з лісу зненацька вискочив Вовк. Спочатку Козеня намагалося втекти, але незабаром повернулося до ворога, який от-от мав вчепитися йому в спину, і промовило до нього: "Я добре знаю, що зараз стану твоєю здобиччю і не уникаю смерті, але зглянься на мене і вдовольни єдине прохання приреченого на смерть: перед тим, як я розпрощаюся з життям, солодкозвучно заграй мені щонебудь на сопілці; адже сам знаєш – усім хочеться приємно вмерти". Вовк подумав: "А я, дурний, і не знав, що в мене є до цього хист". Він зараз же почав грати, а Козеня під його гру заходилося танцювати (букв.: вихилитися в танцях), раз у раз звеселяючи похвалами новоявленого музику. Раптом налетіла стрімкіша від вітру зграя молоських собак і з усіх боків оточила Вовка. Вони вибили у нього сопілку, відпустили на волю танцюриста і стали мордувати Вовка-сопілкаря. Довелось йому самому затанцювати. Тим часом Черногривий зранив йому спину, Сажа і Білий разом схопили його за шийку, а Приборкувач і Пастух вчепились йому у боки. В чистому повітрі лунає голосний гавкіт. Збігається решта зграї і встромляє зуби йому в тіло. Ось вже на Вовкові не лишилося живого місця. І він, стогнучи, сам себе гудить: "Навіщо тобі, негіднику, бути музикою! Раз ти народився кухарем, то й куховарив би собі на здоров'я. Хіба не краще було б робити запаси козлятини і баранини, ніж витратити силу на заняття проклятою музикою. Ти вартий цієї плати". А собаки, зарившись мордами в тіло, шматують його. Ось Вовкові й кінець.

ЗАПИШІТЬ СВОЮ ДУМКУ ДАЛІ

O. M. Kholod, Dr Hab.

Vasyl Stefanyk Prykarpattia National University, Ivano-Frankivsk

THE EPISTEMIC NATURE OF THE INTERPRETATION OF MEANINGS "FABLES ABOUT A KID AND A WOLF-PIPER" BY H. SKOVORODA

The aim of the study was to identify the signs of the epistemic nature of the interpretation of the meanings of H. Skovoroda's "Fables of the Goat and the Piper Wolf" by humanities students aged 17 to 39 studying at one of Ivano-Frankivsk universities.

Holism, hypothetical-deductive method, analysis, synthesis, classification, experiment, observation, quantitative-qualitative analysis were chosen as research methods. The methodology included an offer to 25 research subjects aged 17 to 39, who study in the humanitarian field, to read the text "Fables about the goat and the wolf-piper" by G. Frying pans, after which the subjects were asked to fill in a table with sociometric data and complete the following task: "Read the following text. Write down your answer to the question: "How do you understand the content of the read text?".

According to the results of the study, general conclusions were formulated: signs of episteme were clearly explained in all reactions according to the four criteria of the analysis of interpretations of the meanings of H. Skovoroda's "Fables of the Goat and the Piper Wolf".

Keywords: *episteme, fable, H. Skovoroda, investigated, signs.*